

Obr. 1. Ředitelka krajského kola Valérie Štylerová zahajuje 30. ročník Ekologické olympiády v kinosále VÚV TGM v Praze

Ekologická olympiáda

Je tomu již 30 let, kdy se uskutečnilo první kolo soutěže Ekologická olympiáda. Za tyto tři dekády se postupně rozšířila z Valašska do celé republiky a stala se uznávanou soutěží, kterou oceňuje i řada vysokých škol.

V devadesátých letech, kdy soutěž vznikla, se o ekologii a s ní související ochraně životního prostředí mluvilo nejen v odborných kruzích, ale začínalo se o ní psát i v médiích, a tak se toto téma postupně dostávalo do povědomí veřejnosti. V té době se pan Vlastislav Huška, profesor gymnázia v Novém Jičíně, rozhodl uspořádat první kolo přírodovědné soutěže, již nazval Ekologická olympiáda. Tehdy se ekologie ještě běžně nevyučovala, proto se tato soutěž stala součástí propagace vzdělávání v oblasti ochrany životního prostředí.

Do organizace prvního ročníku se zapojil i Miroslav Janík, člen základní organizace Českého svazu ochránců přírody (ČSOP Kosenka), jenž tehdy zasedl v porotě. Soutěž jej natolik nadchla, že ji v následujícím ročníku ČSOP Kosenka uspořádala i ve Valašských Kloboukách. V dalších letech už bylo kol několik, až se Ekologická olympiáda postupně stala celorepublikovou soutěží.

Již od prvního ročníku byla olympiáda jedinečná svou týmovostí. Není mnoho jiných vědomostních klání, v nichž soutěží tříčlenné týmy. Další její předností je přímé propojení s praxí. Studenti v každém kole řeší nějaký reálný problém týkající se ochrany životního prostředí daného území. Ať už je to péče o orchidejovou louku (první terénní praktický úkol ve Valašských Kloboukách), nebo posouzení záměru týkajícího se rozšíření kapacity parkoviště v osadě Jizerka v nejexponovanější části Jizerských hor (úkol v národním kole 21. ročníku). Své návrhy řešení studenti obhajují před odbornou porotou, což soutěžící prověří i v dovednostech prezentovat svou práci.

Od svého vzniku prošla Ekologická olympiáda také vývojem v oblasti témat, kterým se jednotlivé ročníky věnují. Ve svých začátcích se každé krajské i národní kolo zaměřilo na vlastní téma, jež bylo v místě konání příslušného kola olympiády aktuální. Nyní je každý rok vyhlášeno jedno celorepublikové téma a každý krajský i národní pořadatel se mu svým terénním praktickým úkolem přizpůsobí. Letošním tématem je Voda v krajině a adaptace na klimatickou změnu. Díky tomuto sjednocení se mají studenti možnost na soutěž lépe připravit. Vzhledem k tomu, že málokdy jde o téma, které by nalezní uceleně

prezentované v běžných středoškolských učebnicích, každoročně pro ně pořádáme letní soustředění, tzv. Letní kemp, a vydáváme metodiku zaměřenou na aktuální ročníkové téma. Podobná metodika každoročně vzniká i pro pořadatele, aby se snáze orientovali i v problematice, jež jim třeba není tak blízká.

Kromě terénního praktického úkolu soutěžící týmy v rámci daného tématu porovnávají své znalosti i v teoretických oblastech, např. při poznávání přírodnin či v testu. V některých krajských kolech mají týmy navíc domácí úkol, se kterým přijíždějí na soutěž, nebo se v jejím rámci účastní tzv. malé maturity, při níž se o vylosovaném tématu baví s odbornou porotou. Většina krajských kol trvá dva až tři dny, a tak zbude čas i na doprovodný program, jakým bývají exkurze, přednášky, besedy, ale i taneční večery či divadlo nacvičené samotnými účastníky. Vítězové krajských kol se setkávají v národním kole, jež se koná tři až čtyři dny v červnu daného školního roku, a to pokaždé v jiném kraji. Jeho program je obdobný jako v krajských kolech.

Obr. 2. Porotce Ing. Jan Moravec mezi studenty

Obr. 3. Studenti v tříčlenných týmech řeší botanickou část "poznávačky"

Obr. 4. Jejím součástí bylo i poznávání zvuků našich ptáků a žab

Obr. 5. Druhý den soutěže probíhaly obhajoby návrhů terénního praktického úkolu...

Obr. 6. ... v jehož rámci měli studenti za úkol navrhnout revitalizaci Únětického potoka

Obr. 7. Tři nejlepší týmy pražského krajského kola; vítězný tým (uprostřed) postupuje do národního kola

Letošní krajské kolo pro Prahu se uskutečnilo ve dnech 20. a 21. března 2025 a hostil jej Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka v Praze. Celkem se ho zúčastnilo 52 studentů, z nichž se nejlépe umístil tým reprezentující Gymnázium Jana Keplera ve složení Naxerová, Hromas, Koucký, který získal 128,5 bodu ze 160 možných. Druhé místo obsadil tým Sdružení Arachne, z.s., se 116 body a pomyslné bronzové medaile si odnesl druhý tým Sdružení Arachne, z.s., se ziskem 111 bodů.

V průběhu let obliba Ekologické olympiády stoupala, až se ustálila na cca 400 studentech, kteří každý školní rok soutěží projdou. Soutěž je každoročně zveřejňována v Informativním seznamu soutěží (dříve tzv. Věstník) vydaném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Vysoká odbornost a stabilita soutěže upoutala pozornost i řady vysokých škol, jež u zájemců o studium účast na olympiádě zohledňují v rámci přijímacího řízení na související obory.

V současné době usilujeme o pořádání Ekologické olympiády i na úrovni školních kol. V posledních několika letech se také vedou diskuze o možnosti rozšířit soutěž i do okolních států a uspořádat mezinárodní klání.

V letošním školním roce nás čekají ještě čtyři krajská kola a jedno kolo národní, které se uskuteční ve Středočeském kraji pod taktovkou ČSOP Vlašim.

Pořadatelem Ekologické olympiády je Český svaz ochránců přírody (ČSOP), realizátorem Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP, spoluvyhlašovatelem je každoročně Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Podrobnosti naleznete na celostátním webu soutěže www.ekolympiada.cz, informace týkající se přímo pražského krajského kola na: <http://praha.ekolympiada.cz/>

Autorka

Ing. Lenka Žaitliková

✉ lenka.zaitlikova@csop.cz

Sdružení mladých ochránců přírody Českého svazu ochránců přírody, Praha (Česká republika)

Informativní článek, který nepodléhá recenznímu řízení.

ISSN 0322-8916/© 2025 Autorka. Tuto práci je kdokoli oprávněn šířit a využívat za podmínek licence CC BY-NC 4.0

Autoři fotografií:

Bc. Kateřina Landová, Alžběta Doležalová, Ing. Jan Moravec